sezon 2002/2003

lubuski teatr
im. L. Kruczkowskiego w Zielonej Górze
Dyrektor Naczelny i Artystyczny - Andrzej Buck
Z-ca dyrektora - Andrzej Nowak
Sekretarz literacki - Anna Tokarska

SZALONE NOŻYCZKI

(SHEAR MADNESS)
Przekład: Elżbieta Woźniak

PREMIERA 11 MAJA 2003

reżyseria
GRZEGORZ MATYSIK

scenografia
PAWEŁ BITKA

opracowanie muzyczne - **ARTUR BELING**

asystent reżysera - **ELŻBIETA DONIMIRSKA**

inspicjent - **DOBROSŁAWA TRĘBACZ**

OBSADA

ZDZISŁAW WARDEJN (gościnnie) — **Dominik Kowalewski**

Helena Maria Dąbek — **ELŻBIETA DONIMIRSKA**

MAGDALENA KAMIŃSKA — **Barbara Markowska**

Antoni Grzebiński — **ARTUR BELING**

WOJCIECH BRAWER (gościnnie) — **Michał Tomaszuk**

Edward Wurzel — **ANDRZEJ NOWAK**

Fryzjer

SZALONE NOŻYCZKI
SALON FRYZJERSKI

Zdzisław Wardejn

Elżbieta Donimirska

Magdalena Kamińska

Artur Beling

Wojciech Brawer

Andrzej Nowak

Grzegorz Matysik

w 1984 r. ukończył Wydział Aktorski Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie, a w roku 1991 Wydział Reżyserii w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst - Max Reinhardt Seminar w Wiedniu.
Jego dotychczasowy dorobek aktorski to role: tytułowa w "Irydionie" Z. Krasińskiego; Ignac w "Transatlantyku" W. Gombrowicza; Aktor B w "Próbach" B. Schaeffera; Generał Laski w "Królu Ubu" reż. K. Wellnschek (w Wiedniu); Raul w "Ekstremitis" w Studio Bühne Villach.
Reżyserował: "Zweikampf" na podstawie "Pokojówek" J. Geneta w Max Reinhardt Seminar w Wiedniu; "Eskimoparadies" B. Schaeffera; "Ścisły nadzór" J. Geneta w Schloss-Drosendorf oraz "Das Karpfenherz" i "Pannę Elzę" A. Schnitzlera w Theater in Konzerthaus w Wiedniu; "Śmierć i dziewczyna" w Kleines Theater Salzburg; "Wariacje Goldbergowskie" w Teatrze im J. Słowackiego w Krakowie.
W 1994 r. otrzymał angaż aktorski i reżyserski w Kleines Theater Salzburg, z którym był związany do roku 1996. W roku 2001 w Staadstheater Kassel w Niemczech reżyserował "Dekalog II" według Kieślowskiego.
Aktualnie mieszka i pracuje w Krakowie. Jest aktorem, reżyserem i tłumaczem.
Przełożył na język polski m.in.: "Wariacje Goldbergowskie" G. Taboriego; "Plac Bohaterów" T. Berharda; "Noc Weiningera" J. Sobola. Jego debiutem autorskim jest "Eksperyment" zaprezentowany niedawno również zielonogórskiej publiczności (wrzesień 1999 r.).
4 grudnia 1999 w Lubuskim Teatrze odbyła się premiera "Gry" na podstawie "Pokojówek" Jeana Geneta, a 28 stycznia 2001 premiera sztuki Brada Frasera "Niezidentyfikowane szczątki ludzkie i prawdziwa natura miłości". Reżyserem obu sztuk jest Grzegorz Matysik.
W sezonie 2001/2002 reżyserował w Lubuskim Teatrze szekspirowskie "Poskromienie złośnicy".

Paweł Bitka

Scenograf. Absolwent Akademii Muzycznej i Scenografii na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (dyplom pod kier. prof. A. Kreutza Majewskiego).
Stażysta scenografii Teatru Wielkiego w Warszawie 2001/02. W latach 90. współpracował z krakowskim kabaretem "Piwnica pod Baranami" jako autor spektakli muzycznych.
W malarstwie podejmuje tematykę muzyczną (cykl wystaw "Muzyka na płótnach".
Najbliższe pokazy:
"Madama OPERA" - Hotel Senacki, Kraków - maj,
"Amadeus" - Friedrichshafer - maj,
"Capriccio per Penderecki" - Galeria Kanonicza, Kraków - wrzesień 2003)
www.bitka.prv.pl

Jak to się robi w Ameryce

Biuro teatralnych producentów, Bruce'a Jordana i Marylin Abrams w Chicago jest miejscem znanym i kojarzonym z jedną z najsłynniejszych w teatrze komedią pod tytułem *Szalone nożyczki*. Afisze, zdjęcia, nagrody, listy, entuzjastyczne recenzje, wspaniałe statystyki dowodzą, że ma się tu do czynienia z wielkim sukcesem w niełatwej dziedzinie show-biznesu, dużymi pieniędzmi i rozbudowaną strategią marketingową, by ten sukces trwał. Wśród rozlicznych pamiątek i dokumentów jest tylko jeden, który przypomina daleką przeszłość: na ścianie biura wisi oprawiony w ramki fragment listu. Pisał go w 1976 roku Bruce Jordan do Marylin Abrams, a rzeczony fragment brzmi: "Marylin, znalazłem sztukę i jeśli moglibyśmy mieć prawa autorskie, to byłby świetny kawałek do wystawienia". Jordan pisał o tekście zapomnianej niemieckiej sztuki z 1965 roku Paula Pörtnera *Scherenschnitt*.

Scherenschnitt to kryminał, solidnie i ponuro napisany dla teatru, który wśród wielu podobnych, opartych na opowieści o popełnionym morderstwie i policyjnym dochodzeniu, odznaczał się tym, że w finale spektaklu publiczność głosowała, kto zabił. W zamierzeniu Pörtnera sztuka ta miała pełnić w teatrze rolę psychodramy. Pierwsza amerykańska wersja sztuki Pörtnera nosiła zaczepny tytuł *Whodunit* (*Kto to zrobił*) i była grana w GeVa Theatre w Rochester z B. Jordanem w roli fryzjera Toniego. Wpisane w sztukę głosowanie publiczności, chętnie przez nią podejmowane, interesowało Jordana w każdym przedstawieniu. Twierdzi, że dzieło Pörtnera zapoczątkowało istnienie w Ameryce teatru interaktywnego.

Jordan zabrał z Rochester tekst kryminału i wkrótce namówił Abrams do zajęcia się sztuką. Za 50 tysięcy kupili pełne prawa autorskie i kiedy piękna miejscowość Lake George N.Y. zapełniła się turystami, Abrams i Jordan, byli nauczyciele i pasjonaci teatru, grali sztukę Pörtnera w Dinner Theatre. Nieco skróconą, bez nadmiernej powagi i psychologii. Zawsze byli ciekawi finału, owego głosowania publiczności, jej odpowiedzi na tytułowe pytanie *Whodunit*. Publiczności nie musieli długo namawiać, brała nieoczekiwany dla siebie udział w zakończeniu sztuki i decydowała o losach bohaterów. Abrams wspomina, że było to "absolutnie magiczne zdarzenie". Jednocześnie, jak opowiadają oboje, dzień po dniu, powoli, lecz twórczo i konsekwentnie, psychodrama Pörtnera zamieniała się w skrzyżowanie kryminału z komedią, co zdaniem Abrams, jest znakomitą formą rozrywki.

Kiedy sztuka Pörtnera ulegała w Lake George znacznym przemianom i podobała się publiczności, doszło do pewnej niepozornej rozmowy, która wkrótce zmieniła życie dwojga ludzi. Na przedstawienie przybyli turyści z Bostonu i po spektaklu zapytali: "Jordan, kiedy przywieziesz to do Bostonu?" Tak oto Marylin i Jordan pojechali do Bostonu, w mieszkaniu

zorganizowali biuro, wynajęli mały teatrzyk, skompletowali zespół aktorski, wreszcie sztuce dali zupełnie nowy tytuł: *Szalone nożyczki* i z dniem 29 stycznia 1980 roku zmienili się w ludzi bogatych i szczęśliwych. Także od tego dnia ponoszą trud nadzorowania licznych, coraz liczniejszych realizacji sztuki na całym świecie.

Szalone nożyczki w Bostonie (do dziś od 1980), potem w Chicago (do dziś od 1982), wkrótce w Waszyngtonie, San Francisco, Montrealu, Barcelonie. Tel-Awiwie, Budapeszcie, Melbourne, Londynie, Honolulu i w wielu innych dużych i małych miastach, wszędzie tam *Szalone nożyczki* odniosły sukces.

Siedmiokrotnie czytelnicy Boston Globe przyznali *Szalonym nożyczkom* nagrodę "Najlepsza komedia roku". Trzykrotnie w ankiecie Chicago Tribune czytelnicy gazety głosowali na *Szalone nożyczki* jako "Najlepszą sztukę roku". *Nożyczki* zdobyły wyróżnienie pisarzy America's Raven Award, przyznawane utworom z wątkami kryminalnymi, oraz prestiżową nagrodę Charliego Chaplina. W 1997 roku *Szalone nożyczki* zostały wpisane do Światowej Księgi Rekordów Guinnessa jako najdłużej bez przerwy grana sztuka (nie będąca musicalem!) w historii amerykańskiego teatru.

Krytyka przyjęła *Szalone nożyczki* bardzo przychylnie. "To nie Szekspir, na pewno...", "Dokładnie nie jest to Hamlet..." tak rozpoczynały się recenzje, lecz po krótkim "ale" sypały się komplementy, entuzjastycznie formułowane pozytywne oceny i stwierdzenia, że w gatunku komedii "kto to zrobił" (comedy whodunit) *Szalone nożyczki* są doskonałe, świetne, pomysłowe, zaskakujące, szalone, śmieszne, zabawne, zwariowane, "Idź. Idź cztery razy. To jest szał!" namawiał czytelników recenzent Austin American Statesman, Michael Barnes.

Nieustannie rosła (i stale rośnie) liczba zagranych przedstawień, liczba przychodzących na *Nożyczki* widzów. Producenci zarobili miliony dolarów.

"Ostatecznie – powiedziała Linda Robinson, aktorka grająca Barbarę – *Szalone nożyczki* mogą stać się McDonaldsem amerykańskiego teatru. Nazwij je: McTeatr".

(Informacje pochodzą z materiałów reklamowych przysłanych przez Cranberry Production Inc. Marylin Abrams and Bruce Jordan.)

fot. Archiwum ADIT

PAUL PÖRTNER

Urodził się w 1925 roku w Wuppertalu, zmarł w 1984 roku. Studiował germanistykę, romanistykę i filozofię. Od 1958 roku do śmierci mieszkał w Szwajcarii. Był pisarzem, badaczem zjawisk kulturowych, reżyserem, kierował zespołem aktorskim, był tłumaczem, wydawcą. Interesował go odbiorca literatury i jego stosunek do sztuki.

MARYLIN ABRAMS i BRUCE JORDAN

Producenci amerykańscy

B. JORDAN to elegancki energiczny pan w okularach, który nosi skórkowe buty, niebieskie blezery i wydaje się pasować do roli mężczyzny z Downy Fabric Softener, którą grał kiedyś w reklamie telewizyjnej. Urodzony w Pittsheld (stan Massachusetts) dorastał na Long Island. Już w szkole wyższej był żądny kariery teatralnej. W końcu sam jako nauczyciel akademicki prowadził wykłady z dramatu w Glen Falls, w stanie Nowy Jork.

M. ABRAMS, wytworna dama, która wydaje się mieć w równym stopniu cechy Auntie Mamae i matki Żydówki (miała czworo dzieci), urodziła się w Easton, stan Pensylwania, dorastała w Nowym Jorku jako córka odtwórców wodewili. Ukończyła Cornell i tak jak Jordan została nauczycielką. Miała naturalną zdolność do występów na letnich scenach. Do jej największych sukcesów zaliczyć można główne role w "The Sound of Music", "Annie Get Your Gun" i "I Do, I Do". Właśnie te sukcesy zaprowadziły ją do Lake George, gdzie reżyserem był Jordan.

Prawa autorskie do sztuki reprezentuje w Polsce Agencja ADIT w porozumieniu z Cranberry Production Inc. New York.

Patronat medialny

GAZETA LUBUSKA
TVP3 Lubuska
Radio Zachód

Sponsorzy Teatru

Bank
ZZGNiG
POSZUKIWANIA NAFTOWE DIAMENT
ING BANK ŚLĄSKI
kronopol Swiss Krono Group

Zrealizowano przy pomocy finansowej Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze

lubuski teatr

65-048 Zielona Góra
al. Niepodległości 3/5
sekretariat tel./fax (0-68) 327 14 17
rezerwacja biletów: tel. (0-68) 327 20 56 do 59
http://www.zgora.pl/teatr

Zeszyty teatralne nr 251

Redakcja programu
Andrzej Buck, Anna Tokarska

Foto: Artur Beling

ISSN 1234-5660